

Reflekterende spørsmål

Når en stiller åpne og reflekterende spørsmål så skaper det en bevissthet og ansvarlighet for egen situasjon/læring.

For å skape en atmosfære som hjelper fram intervjuobjektets historie som dermed blir spennende og lærerik, kan det være en god hjelp å være oppmerksom på følgende:

- Still korte spørsmål som gir mulighet for lange svar. Når du etterspør eksempler og historier, inviterer det ofte til lange svar.
- Lytt etter konkrete forandringer i historien som kan være interessante for ditt fokus, og still spørsmål omkring dette. De gode eksemplene er aldri tilfeldige, og det er alltid konkrete handlinger som har gjort dem suksessfulle.
- Bruk mange hv – ord; hva, hvordan, hvem – unngå hvorfor.
- Vær åpen for nye retninger i intervjuet.
- Still oppfølgende spørsmål.
- Gi intervjuobjektet tid og rom – bruk stillhet bevisst, la spørsmål få tid til å synke inn.
- Lytt på et høyt nivå, se etter kroppsspråk og tonefall for bedre å kunne stille de rette oppfølgingsspørsmålene

FUNCTIONAL ASSESSMENT INTERVIEW (FAI)

INTERVJUGUIDE TIL NON-EKSPERIMENTELL FUNKSJONELL ANALYSE AV PROBLEMATFERD

Functional Assessment Interview (FAI). Fra boken "Functional assessment and program development for problem behaviour: a practical handbook, second edition" av O'Neill, Horner, Albin, Sprague & Storey 1997. Utprøvningsversjon 11.10.16

1) Navn: _____

Alder: ____ Kjønn: M K

2) Dato for intervju: _____ Intervjuer: _____

3) Respondent: _____ Alder: _____ Kjønn: M K

Antall måneders erfaring med vedkommende: _____ Utdanning: _____

4) Annen relevant informasjon:

)

DEL A: BESKRIVELSE AV ATFERDER.

1. Topografi: Konkretiser den enkelte atferd, beskrive hvordan de ser ut.
2. Frekvens: Hvor ofte forekommer atferden i løpet av en dag, uke eller måned.
3. Varighet: Hvor lenge den varer fra den starter til den slutter og hvordan start og slutt arter seg.
4. Intensitet: Hvor skadelig eller destruktiv er atferden når den forekommer.

*Atferdstopografi**Frekvens**Varighet**Intensitet*

a. _____

_____

b. _____

_____

c. _____

_____

d. _____

_____

Atferdstopografi	Frekvens	Varighet	Intensitet 1 lav-10 høy
a) Hyling/brøling	Mange ganger daglig 20?	Fra minutt til timer	4-8
b) spytter på andre personer	30-40 pr dag	Gjentatte spytt-	2-3
c) tramping i gulvet	Daglig i perioder	Opp til mange timer	5-7
d) klyper andre personer	25-50 g pr d	sekunder	8-9
e) lugger andre personer	Ca 5g pr dag	sekunder	1-10
f) biter andre eller forsøk på å bite	Ukentlig	Sekunder	2-4

2a. Hvilke av atferdene beskrevet over *forekommer ofte sammen* på en eller annen måte?
Forekommer de på samme tid? Forekommer de i en forutsigbar sekvens eller kjede?
Forekommer de sammen i typiske situasjoner?

2b. Hvilke tidlige tegn/signaler kan personen vise i forkant, hvordan ser du at personen begynner å bli feks. urolig? (ikke i originaltekst)

---

3. Er noen av atferdene rettet mot andre enn tjenesteytere eller foresatte? (Eksempelvis medbeboere eller forbipasserende på gaten.)

DEL B: BESKRIV ØKOLOGISKE HENDELSER (MILJØHENDELSER, SETTING EVENTS, EO/MO) SOM OFTE FORANLEDIGER/KOMMER I FORKANT AV PROBLEMATFERD.

1. Hvilke *medikamenter* tar vedkommende og hvordan tror du dette påvirker atferd?

---

2. Hvilke *medisinske eller fysiske tilstander* hos vedkommende kan påvirke atferden (astma, allergi, kløe, infeksjoner, sår, menstruasjonssmerter, hodepine, tannpine, diabetes, magesmerter osv.)?

---

3. Beskriv *søvn mønsteret* til vedkommende og i hvilken grad dette kan påvirke atferd. * Når står vedkommende opp/legger seg?

---

4. Beskriv *spisevaner, rutiner og dietter* til vedkommende og vurder om dette kan påvirke atferd.

5a. Beskriv kort personens typiske daglige aktivitetsmønster/oversikt over gjøremål. (kryss av om personen liker aktiviteten eller er det assosiert med problem).

Liker	Problem		Liker	Problem	
☐	☐	6:00	☐	☐	15:00
☐	☐	7:00	☐	☐	16:00
☐	☐	8:00	☐	☐	17:00
☐	☐	9:00	☐	☐	18:00
☐	☐	10:00	☐	☐	19:00
☐	☐	11:00	☐	☐	20:00
☐	☐	12:00	☐	☐	21:00
☐	☐	13:00	☐	☐	22:00
☐	☐	14:00	☐	☐	natt

5b. Hva slags problemer som kan oppstå?

5c. Angi om det er stor forskjell på hverdager og fridager og hva denne forskjellen består i:

5d. I hvilken grad er aktivitetene på dagsplanen *forutsigbare* for vedkommende med hensyn til hva som skjer, når, med hvem og for hvor lenge?

5e. På hvilken måte har vedkommende mulighet til å gjøre *valg* vedrørende aktiviteter og forsterkende hendelser? (Matvalg, tøyvalg, samvæerspartnere, fritidsaktiviteter, avslapning etc.)

---

6. *Hvor mange personer* er det vanligvis rundt vedkommende i hjemmet, på skolen eller på arbeid (inkludert tjenesteytere, arbeidskollegaer, medelever)?

Ser det ut til at vedkommende blir brydd av at det er *folksomt eller høyt lydnivå*?

---

7. Hva slags *bemanningsfaktor* er det rundt vedkommende på ulike arenaer og tidspunkter (1:1, 1:2 osv.; hverdag og helg)? Tror du *antallet* tjenesteytere, *kunnskapsnivået* hos tjenesteyterne eller *samhandling* med tjenesteyterne påvirker problematferden(e) på bestemte måter?

C: DEFINER SPESIFIKKE HENDELSER OG SITUASJONER SOM KAN FORUTSI STOR ELLER LITEN SANNSYNLIGHET FOR AT ATFERDENE SKAL FOREKOMME

1. Tid på dagen: Når er det størst eller minst sannsynlighet for forekomst

Mest sannsynlig:

Minst sannsynlig:

---

2 : Hvor er det størst eller minst sannsynlighet for forekomst?

Mest sannsynlig:

Minst sannsynlig:

3: Samhandlingsparter. Med hvem er det størst eller minst sannsynlighet for forekomst?

Mest sannsynlig:

Minst sannsynlig:

4: Aktivitet. I hvilke aktiviteter er det størst eller minst sannsynlighet for forekomst?

Mest sannsynlig:

Minst sannsynlig:

---

5. Er det *spesielle situasjoner* eller hendelser (idiosynkratiske), som ikke tidligere er nevnt, som ser ut til å starte problematferd; det kan være spesielle lyder, lysforhold, spesielle krav, klær, lukter, andre personer, spesielle beskjeder osv?

---

6. Hva kan du gjøre som med stor sannsynlighet vi få problematferdene til å forekommer – hva er i så fall det?

---

7. Beskriv kort hvordan vedkommendes atferd vil bli påvirket dersom^{1*}...

- a. Du ber vedkommende om å utføre noe *vanskelig*

- b. Du *forstyrrer* under en aktivitet som vedkommende liker – som å se på TV eller spise is

---

- c. Du *endrer* plutselig på en fastlagt eller typisk rutine

---

- d. Vedkommende *ønsker* noe, men kan ikke få tak i det (eksempelvis noe mat som ligger på en hylle)

- e. Du er ikke *oppmerksom* på vedkommende eller lar vedkommende være alene (for eksempel 15 minutter)

---

¹ Spørsmål 7a – 7e kan sammenliknes med MAS

DEL D. IDENTIFISER KONSEKVENSER ELLER FORDELER AV PROBLEMATFERDENE OG SOM KAN OPPRETTHOLDE PROBLEMATFERDENE (MAO. PROBLEMATFERDENES FUNKSJON I GITTE SITUASJONER).

1. Prøv å knytt spesifikke konsekvenser til de mest sentrale atferdene i del A, og beskriv situasjonen der atferden forekommer.

Atferd   spesifiser situasjonen   Hva tilføres?   Hva unngår vedkommende?

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

g. _____

h. _____

i. _____

j. _____

DEL E.

Tenk deg at den samlede effekten av den uønskede atferden er et samlet resultat av:

A: hvor mye fysisk innsats som er nødvendig

B: hvor ofte må atferden utføres før den gir resultater

C: hvor lenge må vedkommende vente før en oppnår resultat

D: hvilken kvalitet det er på konsekvensene for vedkommende

Adferd	Effekt				
	Lav				Høy
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5

DEL F. HVILKE FUNKSJONELLE ALTERNATIVER TIL PROBLEMATFERDEN KJENNER VEDKOMMENDE ALLEREDE TIL?

1. Hvilke sosialt akseptable atferder eller ferdigheter kan vedkommende allerede og som vil føre til de samme konsekvensene som problematferdene?

---

3 Med hensyn til vedkommendes forståelse eller mulighet for å skjønne andre (reseptiv kommunikasjon)...

- a. Følger vedkommende forespørsler eller instruksjoner ved hjelp av vokal tale ?
Hvis ja, omtrent hvor mange

(Aldri – Nesten Aldri – Halve –Nesten Alltid - Alltid) og nev de viktigste.

- b. Følger vedkommende instruksjer eller forespørsler ved hjelp av tegn eller gester? Hvis ja, omtrent hvor mange

(Aldri – Nesten Aldri – Halve – Nesten Alltid - Alltid) og nev de viktigste.

- c. Kan vedkommende imitere deg for å utføre ulike oppgaver eller aktiviteter?

Hvis ja, angi hvor enkelt det er for vedkommende (hvor mange ganger må du være modell).

- d. Hvordan indikerer vedkommende ”ja” og ”nei” når vedkommende blir spurt om en ønsket aktivitet eller andre positive hendelser?

DEL H. HVA BØR MAN GJØRE OG HVA BØR MAN UNNGÅ I SAMVÆR MED VEDKOMMENDE?

1. Hva kan du gjøre for å øke sannsynligheten for at en aktivitet vil være vellykket sammen med vedkommende?

---

2. Hvilke ting bør du unngå å gjøre sammen med vedkommende som kan forstyrre eller ødelegge aktiviteten?

DEL I. HVA ER DET VEDKOMMENDE *LIKER* OG SOM KAN FUNGERE SOM FORSTERKERE?

1. Spiselige ting og drikke:

---

2. Leker og objekter:

---

3. Aktiviteter hjemme:

---

4. Aktiviteter ute i samfunnet/fritidsaktiviteter:

---

5. Andre:

K: OPPSUMERENDE HYPOTESER FOR HVER VIKTIGE RISIKOSITUASJON OG/ ELLER KONSEKVENS

ØKOLOGISKE HENDELSER/SITUASJONER

SETTING EVENT

FORUTGÅENDE HENDELSE

PROBLEMATFERD

OPPRETHOLDENDE KONSEKVENS

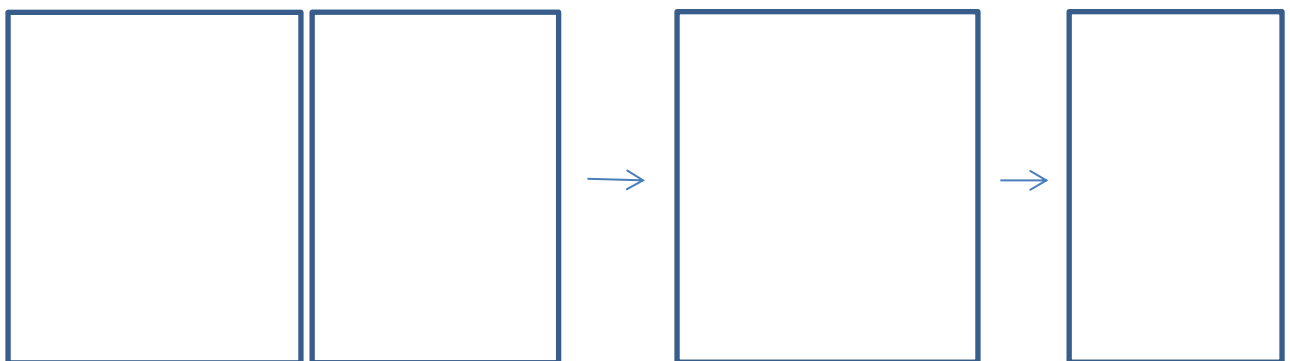
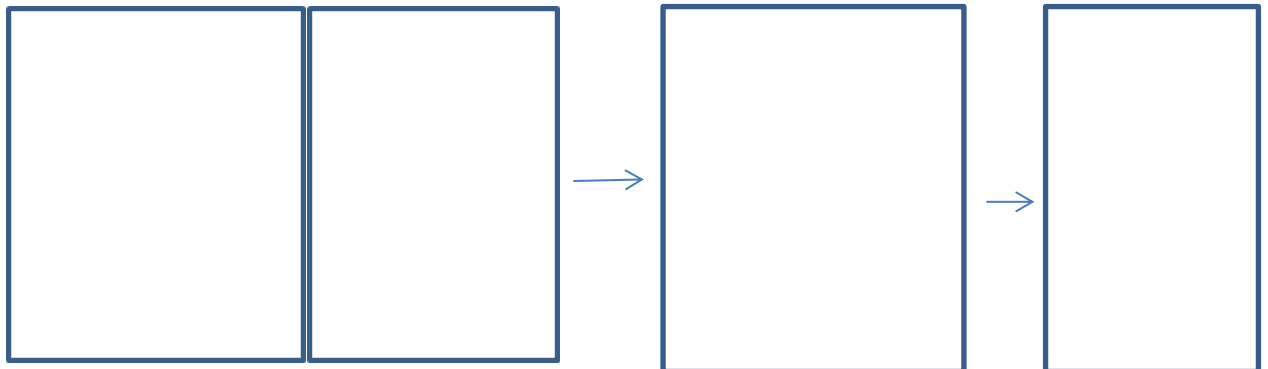
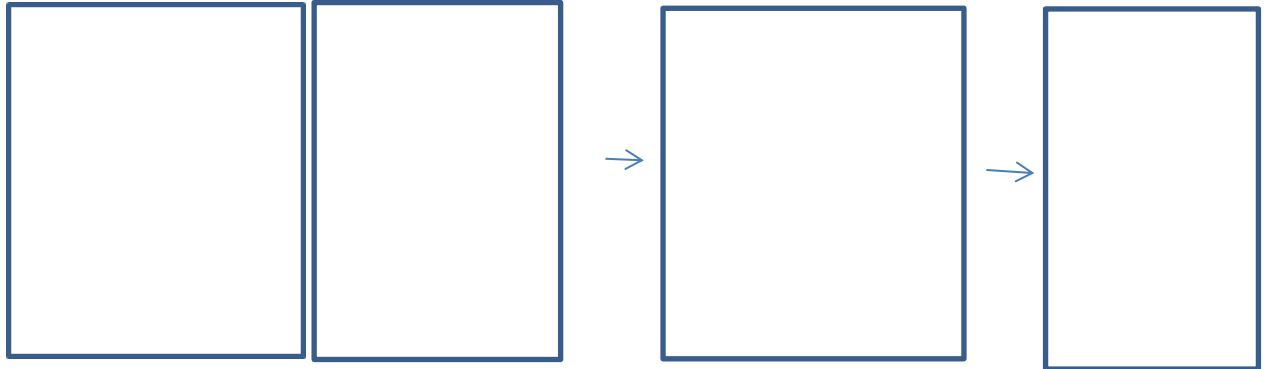
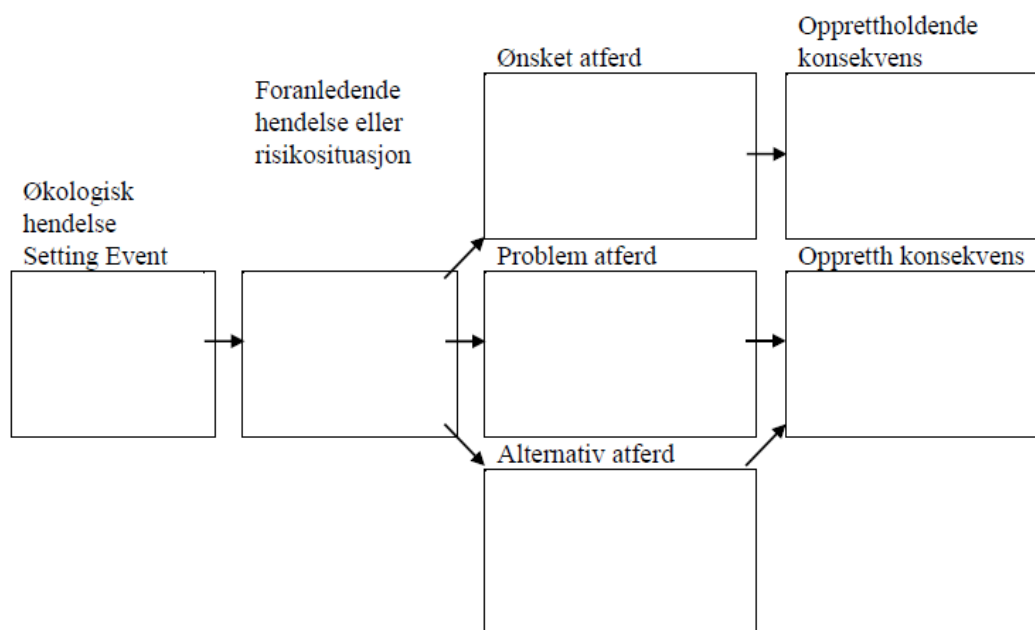

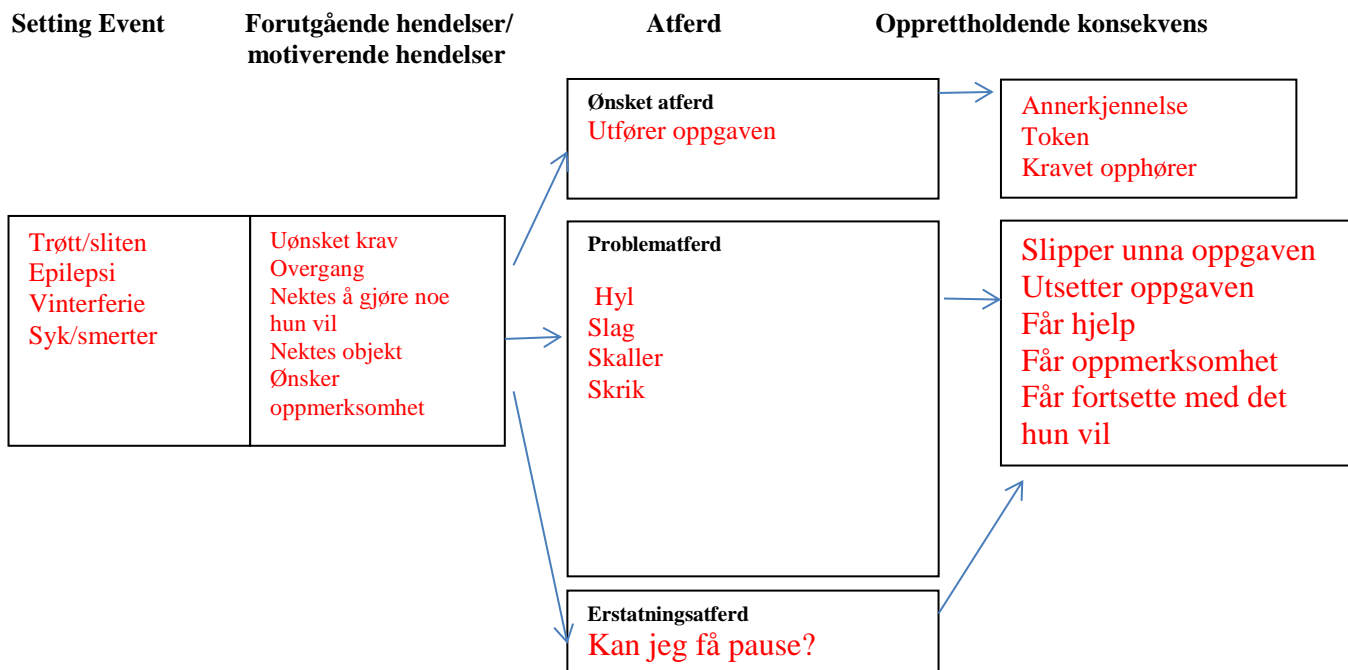

Diagram over hypoteser og konkurrerende/alternative atferdsmønstre

List opp strategier som gjør problematferden ueffektiv, overflødig & unødvendig

•	•	•	•
Strategier for økologiske hendelser Setting event	Strategier for Forutgående hendelser	Strategier for opplæring	Strategier for konsekvenser

Strategier for økologiske hendelser- forutgående hendelser

<i>Muligheter til å endre kontekst</i>	<i>På hvilke måter kan atferdsproblemet forhindres</i>
Endre timeplan	Påminnelse om ønsket atferd
Klargjøre regler	Ekstra hjelp
Tilpasse krav	Modifisere oppgaver ut fra ferdigheter og
Lage atferdskjeder med feilfri læring	
Samhandlingsstrategier	
Diagnose	

Strategier for opplæring:

<i>Hva kan gjøres for å øke ønsket atferd eller lære erstatningsatferd</i>
Trene på ønsket atferd
Funksjonell kommunikasjonstrening
Prompte riktig atferd
Trene på erstatningsatferd
Trene først ...så....
Trene på å velge
Trene på felles oppmerksomhet
Motivasjon

Strategier for konsekvenser:

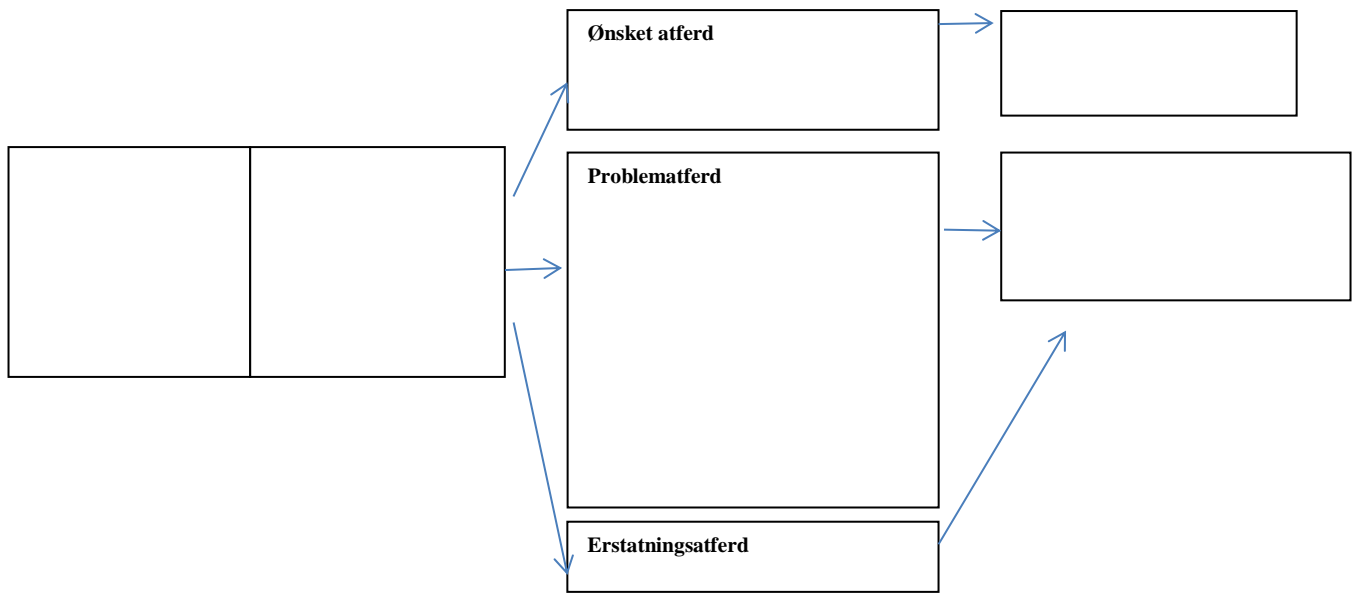
<i>Hva bør gjøres når problemet oppstår</i>	<i>Hva bør gjøres når ønsket eller erstatningsatferd oppstår</i>
Prompte erstatningsatferd	Forsterkningsprosedyre
Etablere ro	Ros-spesifikk
Rekonstruksjon	Token
Time-out	
Redusere privilegier	

Setting Event

**Forutgående hendelser/
motiverende hendelser**

Atferd

Opprettholdende konsekvens

Strategier for økologiske hendelser- forutgående hendelser

<i>Muligheter til å endre kontekst</i>	<i>På hvilke måter kan atferdsproblemet forhindres</i>
--	--

Strategier for opplæring:

<i>Hva kan gjøres for å øke ønsket atferd eller lære erstatningsatferd</i>
--

Strategier for konsekvenser:

<i>Hva bør gjøres når problemet oppstår</i>	<i>Hva bør gjøres når ønsket eller erstatningsatferd oppstår</i>
---	--